

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-500

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kärkkäinen, Henrik			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Minää rakentamassa : identiteettiprosessit voimavarasuuntautuneessa psykoterapiassa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 1999-11-01	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 117, xii s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessani tarkastelen sitä, millä tavalla voimavarasuuntautuneen psykoterapian asiakkaiden identiteetti muuttuu terapiaprosessissa. Tarkastelun kohteena ovat tutkittavien samastumisissa ja arvomaailmassa tapahtuvat muutokset, joista identiteetti pitkälti rakentuu. Tutkimuskysymyksiä on kaksi, joista ensimmäisellä vastaan siihen, mitä identiteetille tapahtuu terapian aikana. Toisella kysymyksellä selvitän, mikä on terapian osuus näihin muutoksiin.</p> <p>Tutkimuksen viitekehyksenä on sosiaalinen konstruktionismi, joka on myös voimavarasuuntautuneen psykoterapian taustafilosofia. Aineistonkeruu on toteutettu Voimavarasuuntautuneen asiakastyön kehittämiskeskuksessa (VAKissa) teemahaastatteluilla sekä identiteetin rakenteen analyysillä, joka tuottaa kvantitatiivista tietoa tutkittavien identiteettiprosesseista (samastumiset, arvot, roolimallit, itsearvostus). Tutkittavina oli 12 terapian loppuvaiheessa olevaa VAKin asiakasta. Esittelen tulokset aluksi tapausselostusten muodossa ja myöhemmin erilaisia ryhmittelyä tehden. Tuloksissa pyrin tuomaan näkyväksi identiteetin ja psykoterapian välisiä yhteyksiä.</p> <p>Tutkittavat oli mahdollista jaotella sen mukaan, konstruoivatko nämä itsearvostuksensa nousu- vai laskusuuntaiseksi. Lähemmässä tarkastelussa löytyi ryhmien välillä selviä eroja tavoissa, jolla pidettiin riittävän positiivista minäkuvaa yllä. Tuloksissa nousi selvästi esiin myös se, että osalla tutkittavista terapia auttoi rakentamaan uutta identiteettiä ja toisilla terapian funktio oli puhtaasti tukea antava. "Uudelleenrakentavan terapian" ryhmässä identiteettiin kohdistunut uhka oli ollut identiteetin rakenteisiin liittyvää, minkä vuoksi samastumista oli työstetty suurissa määrin. Tällöin terapian asiakkailla tapahtui "oivalluksia", jotka näkyivät konstruointitavan muutoksilla. Tukea antavan terapian ryhmässä samastumista oli muokattu vähemmän, sillä identiteettiin kohdistunut uhka oli ollut enemmän ulkoisten olosuhteiden aiheuttamaa ja itsearvostukseen kohdistuvaa. Terapiatyöskentelyn muodolla vaikutti olevan yhteys itsearvostukseen. Identiteettiä uudelleenrakentavan terapian ryhmässä muutokset minäkuvassa mahdollistivat "entisen minän" konstruoinnin negatiiviseksi, jolloin itsearvostus rakentui nousujohteiseksi. Samanlaista menneisyyden devaluointia ei esiintynyt tukea antavan terapian ryhmässä. Kuitenkin myös tässä ryhmässä kaikkien tutkittavien tilanne oli kohentunut suuresti kriisiaikaan verrattuna, vaikka kaikki tutkittavat eivät olleetkaan saavuttaneet vielä ongelmia edeltäneen ajan elämänlaatua. Voimavarasuuntautunut asiakastyö oli varsin erilaista kuin tutkittavien ennakkokäsitykset psykoterapiasta. Tuloksissa nousi selvästi esiin se, että asiakkaan terapiakäsitysten muuttuminen lisäsi menestyksekkään terapiatyöskentelyn mahdollisuuksia. Osalla tutkittavista terapiakäsitykset muuttuivat selvästi, kun taas osa koki terapian pinnalliseksi.</p> <p>Lähdekirjallisuudesta keskeisiä olivat identiteetin kohdalla Weinreich ja Breakwell, sosiaalisen konstruktionismin ja siihen perustuvien terapioiden Riikonen sekä Freedman & Combs ja terapiatutkimuksen Pylkkänen ym. sekä Mattila.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords identiteetti - resurssit - psykoterapia voimavarasuuntautunut psykoterapia - sosiaalinen konstruktionismi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			